

Posudek školitelky

na diplomovou práci Romana Hajdúka

„EURÓPSKA ÚNIA AKO AKTÉR MEDZINÁRODNÉHO KOZMICKÉHO PRÁVA“

1. Téma práce

Anglicky psaná diplomová práce Romana Hajdúka zúročuje mnohé znalosti, ktoré student získal ve výberovom predmety Space and Telecommunication Law. Zaměřuje se na právní aspekty rozporu mezi intenzivními aktivitami Evropské unie v kosmickém prostoru, kdy zejména program Galileo denně zásobuje nejenom Evropany spolehlivým navigačním signálem, a jejím specifickým postavením k mezinárodním smlouvám upravujícím kosmickou činnost, iniciovaným Spojenými národy. V mnoha případech Evropská unie pak nahrazuje nedostatek registrace těchto smluv přenesením mezinárodní odpovědnosti za potenciální škodu způsobenou kosmickými objekty na klasickou mezinárodní mezivládní organizaci – Evropskou kosmickou agenturu – ESA, a otázku odškodnění řeší dvoustrannými smlouvami s touto organizací. Otázkou je, do jaké míry tato konstrukce obstojí a kdy tlak v a na EU donutí členy EU přijmout právní kroky dovolující přijmout i navenek právní odpovědnost za unijní kosmické programy.

Práce tak řeší téma jak velmi náročné a zajímavé z hlediska mezinárodního práva, tak s růstem kosmických aktivit EU i velmi aktuální. Není třeba zdůraznit, že je relevantní i z pohledu České republiky, sídla Agentury pro kosmické programy EU – EUSPA.

2. Členění a zpracování práce

Text logicky začíná historickým vývojem kosmických aktivit EU, a pokračuje analýzou jejího aktuálního kosmického programu. Těžiskem je pak právní rozbor vztahu Evropské unie a normativních aktů Spojených národů, specificky jejích orgánů zabývajících se regulací kosmické činnosti. Poslední část je věnována vztahu EU a Evropské kosmické agentury, zmíněnému výše.

Práce je zpracována pečlivě a poznámkový aparát odpovídá standardům vědecké práce.

3. Hlavní teze práce

R. Hajdúk správně hodnotí skutečnost, že Kosmická smlouva z roku 1967 nepřipouští ratifikaci jinými entitami než suverénními státy. V souladu s většinou autorů však považuje její pravidla za obyčejové právo, a jako takové zavazující všechny subjekty kosmických aktivit, aniž by muselo dojít k formální ratifikaci. V případě dalších dvou smluv – Úmluvy o registraci a Úmluvy o odpovědnosti – je však přístup jiných subjektů než států možný a také k němu v praxi dochází. R. Hajdúk v nedostatku vázanosti EU Úmluvou o registraci správně odhaluje problém registrace kosmických objektů ve vlastnictví EU Evropskou kosmickou agenturou, kdy třetím stranám není zřejmé, kdo nad těmito objekty vykonává jurisdikci a kontrolu. Správně také hodnotí současnou netransparentnost řešení odpovědnosti za eventuální škodu způsobenou kosmickými objekty. Autor je přesvědčen, že Evropská unie by měla práva a povinnosti z těchto dvou smluv formálně převzít.

Originální jsou teze týkající se užšího propojení Evropské kosmické agentury a EU, respektive integrace ESA do struktur Evropské unie. Je možno s ním zcela souhlasit v tom, že tyto snahy jsou předčasné a vytvoření Spojeného evropského kosmu v dnešní době idealistické.

4. Závěr

Práce splňuje kritéria kladená na diplomové práce. Náročné téma je zpracováno s použitím vědeckých metod a relevantní literatury. Zajímavou práci doporučuji k obhajobě. V průběhu obhajoby by autor mohl reagovat na následující otázky:

Je spojení Evropské kosmické agentury a EU zablokováno i do daleké budoucnosti?

Proč se Evropská unie brání ratifikaci kosmických smluv přijatých v rámci OSN?

Jaké by byly právní důsledky této ratifikace?

Prof. JUDr. Mahulena Hofmannová, CSc.

V Praze, 3. září 2023